

Datum

2021-10-04

Vår referens

Malin Nilsson Janfelt

Administrativ assistent

Malin.Nilsson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap SOU 2021:70 Svar senast 3 november 2021 KN-2021-4550

Sammanfattning

Kulturförvaltningen har tagit del av *Remiss Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap (SOU 2021:70)* och tagit fram ett förslag till yttrande.

Kulturförvaltningen ställer sig övergripande positiv till de förslag som anges i *Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap*. Kulturförvaltningens bedömning är att förslagen om kvalitativa läromedel, och framförallt en jämlik tillgång till dem, är en viktig grundsten för att uppnå den likvärdighet som ligger i linje med Malmö stads måldokument, med nationella lagar som Barnkonventionen och Bibliotekslagen samt med de övergripande hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

1. Kulturnämnden ställer sig bakom yttrandet och översänder det till Kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse - Remiss Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap SOU 2021:70

Beslutsplanering

Kulturnämndens Ordförandeberedning 2021-10-05

Kulturnämndens arbetsutskott 2021-10-14

Kulturnämnden 2021-10-26

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

I Malmö stads förslag till ny Biblioteksplan 2022–2027 framhålls att ”*Läsförmåga och språkutveckling är viktiga förutsättningar för att människor ska kunna navigera i en komplex värld och skaffa sig*

nödvändig kunskap och information. De är grundläggande kompetenser för att människor ska ha möjlighet att delta i ett demokratiskt sambälle.” I en avreglerad skolmarknad där tillgången till läromedel varierar kraftigt, anser kulturförvaltningen att läromedelsutredningens förslag tydligt uttalar ambitionen att åstadkomma detta.

Utredningen föreslår ett tydliggörande i skollagens bestämmelser om kostnadsfri tillgång till läroböcker och lärverktyg, så att elevers rätt till läromedel inklusive läroböcker uttryckligen framgår av lagtexten. När utredningen framhåller den tryckta läroboken vara av särskilt värde refererar de till elevers egna önskemål om hur de föredrar att läsa längre texter, något som den vetenskapliga forskningen om läsförståelse styrker. Kulturförvaltningen är positiv till att utredningen tar tillvara barns rätt att uttrycka sig och låter deras åsikter vara vägledande i frågan. Både elever och lärare uttrycker i utredningen att en kombination av läroböcker och digitala komponenter är att föredra.

Folkbiblioteken ska enligt bibliotekslagen ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Utredningens förslag lyfter vikten av fysiska läroböcker som barn och unga ska få låna hem, vilket gör att tillgången till böcker i hemmiljön ökar. Vi vet av forskningen att tillgång till böcker i ett hem är en av de viktigaste faktorerna i att öka läsningen och skapa läsare. Utredningens förslag skulle också kunna ses som en läsfrämjande åtgärd i linje med bibliotekens uppdrag.

Kulturförvaltningen anser att utredningens förslag att lärare ges ökat inflytande för val av läromedel bidrar till att valet av läroböcker och läromedel i högre utsträckning skulle utgå från elevernas behov. Genom den samverkan kring läsfrämjande insatser som kulturförvaltningen bedriver tillsammans med grundskoleförvaltningen framgår det tydligt att pedagogernas kännedom om sina elevers språkförmåga är en bidragande orsak till att eleverna får rätt tillgång till medier, speciellt i samverkansprocesser med grundsärskolan.

Kulturförvaltningen vill speciellt uppmärksamma vikten av medier för grupper med minoritetsspråk. I arbetet med att bygga upp biblioteksverksamhet där romska barn kan möta berättelser och litteratur för att utveckla sitt romska tal- och skriftspråk och därigenom stärka sin identitet och självkänsla, försvåras arbetet av att det idag till stor del saknas utgivning på de olika varieteter av romani som är efterfrågade i Malmö, såsom lovari. Kulturförvaltningen anser att innovation av läromedel för elever med funktionsnedsättningar är mycket betydelsefull. Utredningens förslag för ett statligt stöd till läromedelsproduktion för vissa ämnen eller elevgrupper är därför mycket positivt. Kulturförvaltningen ser att utredningens förslag på 30 miljoner årligen avsatt till detta troligtvis är alldeles för lågt för att täcka de stora behov som finns.

Malmö har en hög andel barn och unga som lever i social och ekonomisk utsatthet. Det är på intet sätt självklart att det finns möjligheter att göra läxor, repetera inför prov eller få hjälp med skolan hemifrån. Utredningens förslag om att alla barn ska kunna få tillgång till läroböcker som de ska få låna hem är ett litet steg i att minska dessa samhällsliga klyftor, och ligger i linje med kulturförvaltningens barnperspektiv och barnkonventionen.

Förslaget om att elever inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå ska få tillgång till läromedel utan kostnad ligger i linje med bibliotekslagens övergripande mål för fri åsiktsbildning och kvalitativ kunskapsförmedling.

Webbaserade läromedel och applikationer som inte räknas som e-böcker omfattas inte av det

kommande tillgänglighetsdirektivet (SOU 2021:44). Kulturförvaltningen anser, utifrån bibliotekets barnrättsperspektiv och de prioriterade målgrupperna, att skrivelsen hade stärkts genom att tillgänglighetsfrågorna och ansvarsfördelningen kring detta hade skrivits tydligare i förslaget. I nuläget är det den föreslagna Läromedelsnämnden som har det som ett exempel på sitt kvalitetskriterium.

Ansvariga

Tarek Borg Avdelningschef

Pernilla Conde Hellman Kulturdirektör